

Æresrelatert vold for Tynset kommune

Lill Marie Tollerud

Æresrelatert vold – en form for vold i nære relasjoner

Er vold i nære relasjoner med noen særtrekk vi må være oppmerksomme på.

Alt dere kan om vold i nære relasjoner gjelder også her.

Kollektivistisk syn på familie og samfunn

- «Storfamilien»
- Familien er en enhet med gjensidig felles økonomiske og omsorgsmessige forpliktelser
- Flere i slekten kan ha makt og direkte innflytelse over avgjørelser i familien, basert på alder, kjønn og autoritet (uavhengig av bosted)
- Det som er bra for familien er bra for individet
- Kollektive hensyn er i noen tilfeller viktigere enn individuelle behov
- Familien er sikkerhetsnettet

Patriarkalske familiestrukturer

- Kjønn og alder er avgjørende for hvilken plass man har i familien
- Menn har mer innflytelse og autoritet enn kvinner
- Økt respekt og innflytelse med økt alder

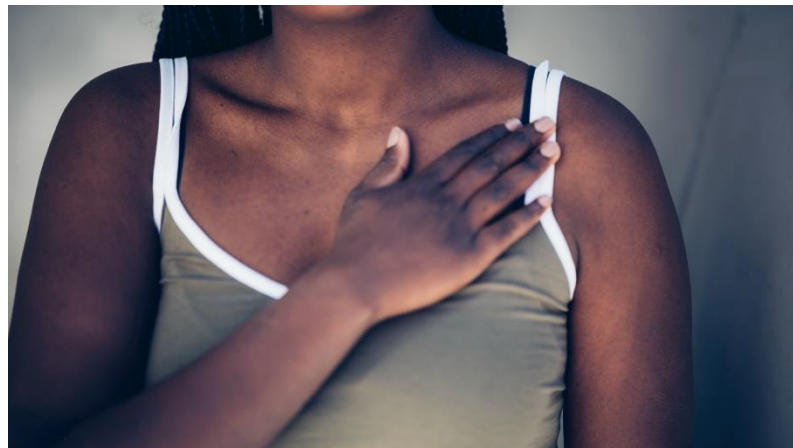
Transnasjonale liv

- Forholder seg aktivt til en kultur i opprinnelseslandet
- Transnasjonale relasjoner
- Forpliktelser og ansvar over landegrensene
- De som har innflytelse på avgjørelser i (stor)familien her, kan oppholde seg i andre land enn Norge

Den viktige æren

- Æreskodeks
- Ære knyttet til kontroll av seksualitet
- Kollektiv ære
- Transnasjonal ære
- Æren kan opprettholdes eller gjenopprettes ved bruk av mange ulike former for vold

Oppdragelse i en kollektivistisk æreskontekst

- Plikter
- Lydighet
- Lojalitet til fellesskapet
- Barna oppdras til å tenke på hva som er bra for hele familien
- Påføring av skam som nyttig hjelpemiddel i oppdragelse i en æreskontekst

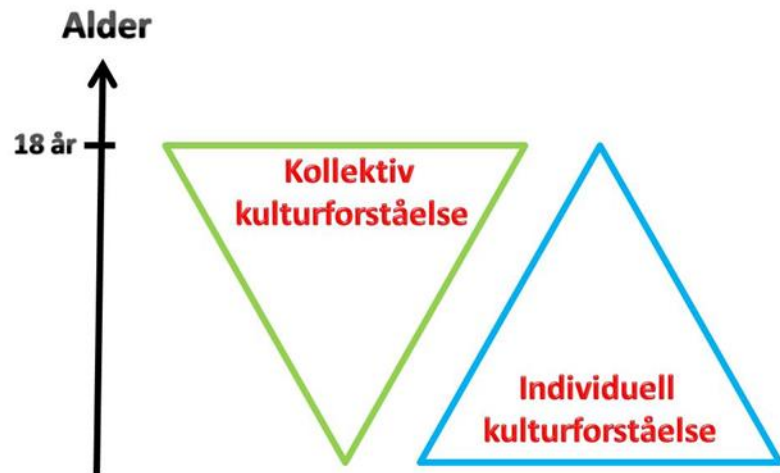

Oppdragelse i en kollektivistisk æreskontekst

- Gutter og jenter oppdras mer ulikt
- Mor har hovedansvaret for oppdragelsen, men hele storfamilien har en rolle
- Fjernoppdragelse
- Avgjørelser tas av familien i fellesskap

Syn på ære kan også spille inn i oppdragelsen

Æren i denne sammenhengen er æren knyttet til **kontroll av seksualitet og annen upassende atferd** – en ære man har eller ikke har.

Æren er kollektiv og tilhører hele storfamilien.

Mulige konsekvenser av oppdragelse i en patriarkalsk og kollektivistisk (æres) kultur

- Vansker med å ta egne valg og sette grenser
- Vansker med å sette ord på egne behov
- Utfordringer knyttet til å utvikle en trygg krysskulturell identitet
- Strengt kjønnsrollemønster
- Lite mulighet for utprøving og utforsking
- Syn på egen seksualitet som noe skammelig og farlig

Det er vanskelig for meg å bestemme og velge selv. Det er så vanskelig å velge, jeg sier at andre må bestemme for meg. En venninne sa en gang at jeg må stole på magefølelsen, men hva er det, tenkte jeg?

Jeg har det i meg at andre bør bestemme, jeg tenker at det ikke er bra å bestemme selv. Man har lært fra barndommen at det er feil å ta egne valg. Jeg har vokst opp i en kultur som sier at kvinner ikke skal ta egne valg, og kulturen er en del av røttene mine. Så det å lære seg å ta valg er noe som tar tid.

Sitat fra beboer i boka «litt som en familie»,
Bokollektivet 2019

Mulige konsekvenser av oppdragelse i en patriarkalsk og kollektivistisk (æres) kultur

- Foreldre som dekker over at gutter har utfordringer, passer dårlig i et patriarkalsk familiesystem
- Det er om det synes/oppdages/ryktes om som avgjør om det er en god eller dårlig handling, ikke handlingen i seg selv
- Sterk ambivalens til egen frihet
- Barn og unge som utsettes for æresrelatert vold

Æresrelatert vold – en form for vold i nære relasjoner

- Alle former for vold i nære relasjoner som har som formål å **opprettholde eller gjenopprette** familiens ære
- Et kollektiv kan stå rundt og gir anerkjennelse til at volden er riktig
- Utøvelsen kan være **transnasjonal**
- Det kan være **flere voldsutøvere** – *nær* relasjon noe litt annet enn i andre saker

Hvordan kan den ærerelaterte volden se ut?

- Fysisk vold
- Psykisk vold
- Seksualisert vold
- Økonomisk vold
- Materiell vold
- Digital vold
- Latent vold
- Negativ sosial kontroll
- Utstøtelse
- Tvangsekteskap
- Ufrivillig utenlandsopphold
- Nektes skilsmisse
- Æresdrap
- Kjønnsslemlestelse

Konsekvensene av æresrelatert vold

- De samme som for annen vold i nære relasjoner
- Alt det Rona har snakket om tidligere i dag gjelder også her

Konsekvensene kan i tillegg være

- At man står i fare for å miste hele eller store deler av sin familie
- At man står i fare for å bli skjøvet ut av et helt miljø
- At man påfører andre skam og vanære
- At det blir vanskeligere å utvikle en trygg (krysskulturell) identitet
- Følelse av utenforskap både i forhold til egen familie og miljø, men også i forhold til majoritetssamfunnet

MORAD AZIMAN

Danser

Negativ sosial kontroll

- Negativ sosial kontroll forstår vi som ulike former for oppsyn, press, trusler og tvang som utøves systematisk for å sikre at enkeltpersoner lever i tråd med familiens eller gruppens normer.
- Kontrollen kjennetegnes ved at den er systematisk og kan bryte med den enkeltes rettigheter i henhold til blant annet barnekonvensjonen og norsk lov.

Vold er en hver handling rettet mot en annen person som gjennom at denne handlingen skader, smerter, skremmer eller krenker får denne personen til å gjøre noe mot sin vilje, eller slutter å gjøre noe den vil.

Per Isdal

Vold mot barn er enhver handling rettet mot barnet eller barnets trygghetspersoner, som gjennom at handlingen skader, smerter, skremmer eller krenker, utgjør alvorlig risiko for barnets helse og utvikling.

Mette Sund Sjøvold og Kristin Furuholmen

Negativ sosial kontroll kan for eksempel være

- Urimelige restriksjoner
- Ikke tilgang til digitale medier og sosial medier eller kontroll av disse
- Økonomisk kontroll
- Får ikke delta på aktiviteter utenfor familien
- Overvåking fra familie eller nettverk
- Blir fulgt til avtaler
- Kontroll av venner, kjæreste og omgangskrets
- Kontroll av påkledning
- Ikke få lov å jobbe
- Ikke få delta på norskopplæring/ta utdanning
- Påtvungen kjønnssegregering
- Påtvunget å oppføre seg etter normene for hva som oppfattes som «mannlig» eller «kvinnelig»
- Manglende selvbestemmelse over egen kropp og seksualitet

I tillegg til de generelle rådene om å snakke om vold

Vis at du har kunnskap, spør om:

- Storfamilie, her og i opprinnelseslandet
- Hvem bestemmer i familien, her og i opprinnelseslandet
- Hva kan han/hun bestemme selv, hva bestemmer andre?
- Hvilke temaer er det konflikter rundt i familien?
- Rykter?
- Tegn gjerne nettverkskart, genogram og/eller tidslinje til hjelp

Husk:

- Det kan være **flere voldsutøvere**
- Å kartlegge hvem som faktisk har makten i familien
- Det transnasjonale perspektivet

1. Closing car
2. Summer holidays

Ufrivillig utenlandsopphold

- Disiplinering av uønsket atferd hos barn, unge og voksne
- At barna har blitt «for norske»
- At unge eller voksne skal forloves eller giftes bort
- Voksne kvinner, med eller uten barn, som mannen ikke ønsker å ha i Norge lenger

